

«STN ~ BLADET»

INFORMASJONSBALD FOR
AVSLAGET FOR SIDET TRØNDERFE OG NORDLANDSFEL
NR 2. 1991

SKB-kyr hos Karl Gustav Hedding
Lisselbäcka, Orsa, Sverige 28 april 1991.

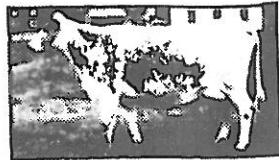
AV INNHALDET

Årsmelding for 1990	s 3	Informasjonsbrosjyre	s 13
Livdyrformidling i 1990	s 4	Postkort og	
Årsmøtet 1991	s 5	Klistremerke ?	s 15
Vårtur til Lisselbäcka	s 6	T-skjorte	s 16

STN

Avslaget for sidet trønderfe og nordlansfe

STN-Bladets
Postgirokonto: 0824 0157803

Kjære lesar!

Det første vi vil gjere, er å takke alle som har betalt abonnement på bladet for 1991! Det endelege talet på abbonantar er ikkje heilt klart, da det så godt som dagleg kjem inn nye blankettar frå postgiro. Her har vi ei instendig bøn til dykk: Ver venlege å skriv namn og adresse TYDELEG på innbetalingsblanketten! Det er litt slitsamt å måtte gå etter eleminasjonsmetoden så ofte. Det er viktig at også dei som har eigen postgirokonto fører på namn og adresse på slippen. Det sparer oss for mykje ekstra arbeid. No veit de det i alle fall til neste år!

I dette bladet har vi, forutan årsmelding og gardsbesök, med forskjellig som vi håpar kan vere med på å aktivisere medlemmane i avslaget. Forhåpentlegvis er det mange som har lyst til å vere med å ta fotografi til brosjyre og postkort, og utforme eit klistermerke med STN-motiv. Også må sjølv sagt alle STN-interesserte skaffe seg ei skikkeleg T-skjorte å gå med i sommar. (sjå sistesida)

Av nyheiter elles kan vi nemne at ordninga med stambokføring av gardsoksar har teke til å fungere, noko vi kanskje kjem attende til i neste nummer. Import av säd frå Sverige ser no endeleg ut til å gå i orden. Om dette også i neste nr.

STN Bladet nr 3 1991 er planlagt å kome ut i sept/okt. og vil mellom anna innehalde ein grundig presentasjon av årets seminoksar.

Ha ein god sommar!

Redaksjonskommité:

Atle Meås, Stupelvik, 6658 RINDALSSKOGEN

Tlf: 074 94015

Liv Torill Eide, Fortuna, 2592 KVIKNE

Tlf: 064 84195

Leif Gjessing, Småsjøvolden, 2443 DREVSJØ

Tlf: 064 59571

Årsmelding 1990

Årsmøtet ble holdt på Oppdal 22 mars 1990.

Medlemmer av styre og nemnder i 1990:

STYRE: Formann Gerd Inger Flå, Ulsberg. Nestformann Kjell Wikstrøm, Oppdal. Øvrige styremedlemmer: Svein Fauskanger, Tolga. Jan Morten Høglo, Namdalseid og Amund Wormstrand, Brandval.

Varamenn til styret: 1 Atle Meås, Rindalsskogen. 2 Einar Almås, Høylandet. 3 Oddvar Dahl, brandsfjord. 4 Anne Kari Sixerud, Arneberg.

VALGNEMND: Formann Rolf Petter Tørres, Røros. Arne Granmo, Røros. Marit Bergman, Seierstad. Helene Gulbrandsen, Ulsberg. Torgeir Strøm, Seierstad.

REVISORER: Karl A Brustad, Galterud og Arne Sixerud, Arneberg.

SEKRETÆR: Amund Wormstrand, Brandval.

LIVDYRFORMIDLER: Kjell Wikstrøm, Oppdal.

Følgende står på valg:

- 1 Formann gerd inger Flå, styremedlemmer Svein Fauskanger og Amund Wormstrand.
- 2 Varamenn til styret.
- 3 Revisorer.
- 4 Valgnemnd.

Styret har hatt 4 styremøter samt 1 telefonmøte i perioden. Sammen med statskonsulent Gravir har styret vurdert og fastsatt hvilke okser som skal brukes i sesongen 90/91. Laget har kjøpt inn 5 oksekalver som har stått på NRF's testingsstasjon på Øyer. Forsøk på import av sæd fra Sverige har i 1990 gitt uventede problemer i det Veterinæravd. Landbruksdep. ikke lenger gir dispens fra import-bestemmelsene. Sekretær og styre arbeider fortsatt med denne saken. Det ble i 1990 avholdt et vellykket medlemstreff i forbindelse med årsmøtet på Oppdal. Lagets nye medlemsblad; STN-Bladet utkom med 2 nr som fikk en positiv mottagelse. Antall 1.gangsinsem med STN-sæd øker fortsatt. Det var i sesongen 89/90 926 1.gangsinsem. Dette er det høyeste antall siden 1971, og en økning på 11,3 % fra forrige sesong. Sør-Trøndelag hadde en økning på 12,1 %.

Laget har fått tilbakebetalt den medlemskontingent som NRF hadde beholdt. Dette sammen med økning i antallet 1.gangsinsem har medført en bedring i lagets økonomi.

Vedrørende livdyromsetning, vises til egen melding fra Kjell Wikstrøm.

Brandval 25/3 1991

Amund Wormstrand, sekr

LIVDYRFORMIDLING AV STN-DYR 1990.

Året 1990 ble eit svakt år ang. formidling av dyr gjennom livdyrformidler. Det er i alt formidla 23 dyr til 10 kunder. Dyra er kommet fra 12 oppdrettere i Agdenes, Arneberg, Brandval, Buvika, Kvikne, Lesja, Oppdal, Rennebu, Røros og Stadsbygd. Ivar Hammer, Stjørdal har fått 7 dyr.

Livdyrformidler har brukt telefon til alt kjøp og salg. Livdyrformidler har besøkt 5 oppdrettere i 1990. En kunde har søkt om import av SKB-dyr, og søknaden er innvilget. Det har ellers blitt omsatt en del dyr privat som avslaget ikkje har klart å registrere.

STN-bladet er eit fint formidlingsorgan og kanskje vi kan spare annonser i Bondebladet heretter.

Oppdal 31/12 1990

Kjell Wikstrøm
Livdyrformidler

ÅRSMØTET 1991

Vi var ca 30 personar samla til årsmøte i Surnadal 4-5 April. På torsdag hadde vi det formelle årsmøtet, med årsmelding, regnskap, årsmøtesaker og valg. Etter årsmøtet fekk vi servert ekte STN-steik til middag. Fintrevla og velsmakande kjøt! På kvelden vart det prata ku og vist lysbilete og videofilm.

Fredag starta vi opp i 10-tida, og besøkte først Bjarne Moen og studerte STN-buskapen hans. Det er den største STN-besetninga i landet, og den einaste reine STN-buskapen i Møre og Romsdal. Synnøve Moen serverte kaffe og mat til heile forsamlinga! Neste, og siste, stop på turen var hos undertegnede, der STN-dyra vart "besiktiga" og diskuterte. Årsmøtedeltakarane reiste sidan kvar til sin kant, for å rekke heim til fjøsstellet.

Årsmøte med medlemstreff og gardsbesøk er tydeleg populært, og vi håpar at avslaget vil fortsette med denne forma.

Vi ønskar alle STN-interesserte vel møtt til årsmøtet i 1992!

AM-91

Her blir det diskutert ku i fjøset på Austistua Moen.

Vårtur til Lisselbäcka

Vi i redaksjonskomiteen har lenge snakka om å prøve å ta oss ein tur til Sverige og besøke Karl Gustav Hedling i Orsa, og på årsmøtet bestemte vi oss for å ta en tur i løpet av april.

Vi kom til Lisselbäcka i 3 tida på ettermiddagen den 27 april. Karl gustav venta oss, men var ikkje heime akkurat da vi kom, så vi blei mottekne av Matty Hedling, mor til Karl gustav. Matty sa at om vi ville, så kunne vi gå ned i fjøset og åpne for kyrne. Og det ville vi sjølvsgart gjerne! Å kome inn i fjøset på Lisselbäcka for første gong er ei stor oppleving for den som er interessert i gamle storferasar. Der stod dei på rekke og rad. Svartsidete, kvite, brandete, raudte, grå, raudsidete og droplete kyr om einannan. Til å begynne med gjekk vi berre rundt i fjøset og såg på dei forskjellig rasane. Det var først da vi var med under kveldsstellet litt seinare at vi tok til å få eit visst oversyn over det som fanst av dyr i fjøset. Buskapen bestod av: 43 mjølkekryr! og 40 ungaut! Av dei siste var det også to "store" oksar. ein av SKB og ein av Vestlandsk Fjordfe.

Av mjølkekryrne var det: 10 Telemarkkyr (som er verdas største telemarkfebuskap)

16 SKB-kyr (derav

5 med STN far)

4 Dølakyr

3 Svenske Raud-koller

2 Finske Raud-koller

4 Sør- og vest-landsfe og
4 Fjordfekyr.

Liv Torill hadde lyst til å ta med denne rekka med kyr heim til Kvikne

Denne kua har vi omtala i STN-Bladet før. Det er ei av gamalkyrne sine, 50 Henny Karl Gustav held på å mjølke her.

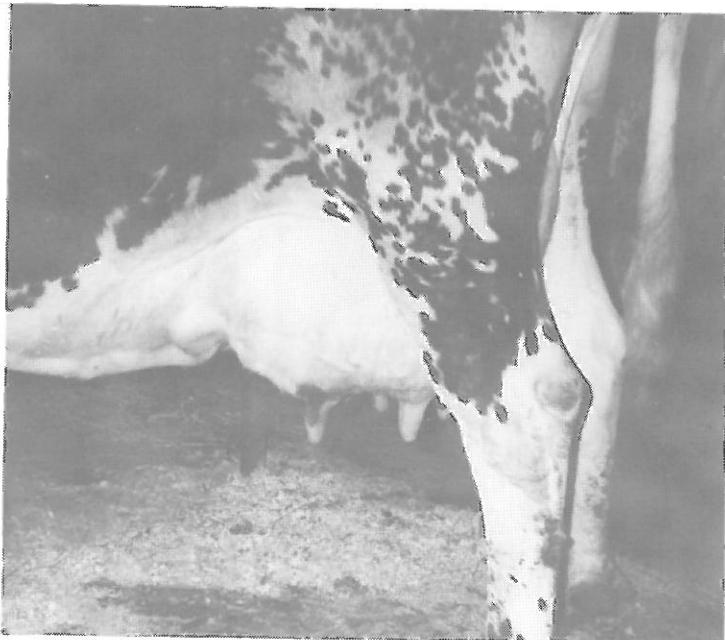
Typisk for SKB-kyrne på Lisselbäcka var at det var relativt små og med godt eksteriør. Og det var rett og slett ein studie i fine jur. Noko de skal få sjå fleire eksempel på.

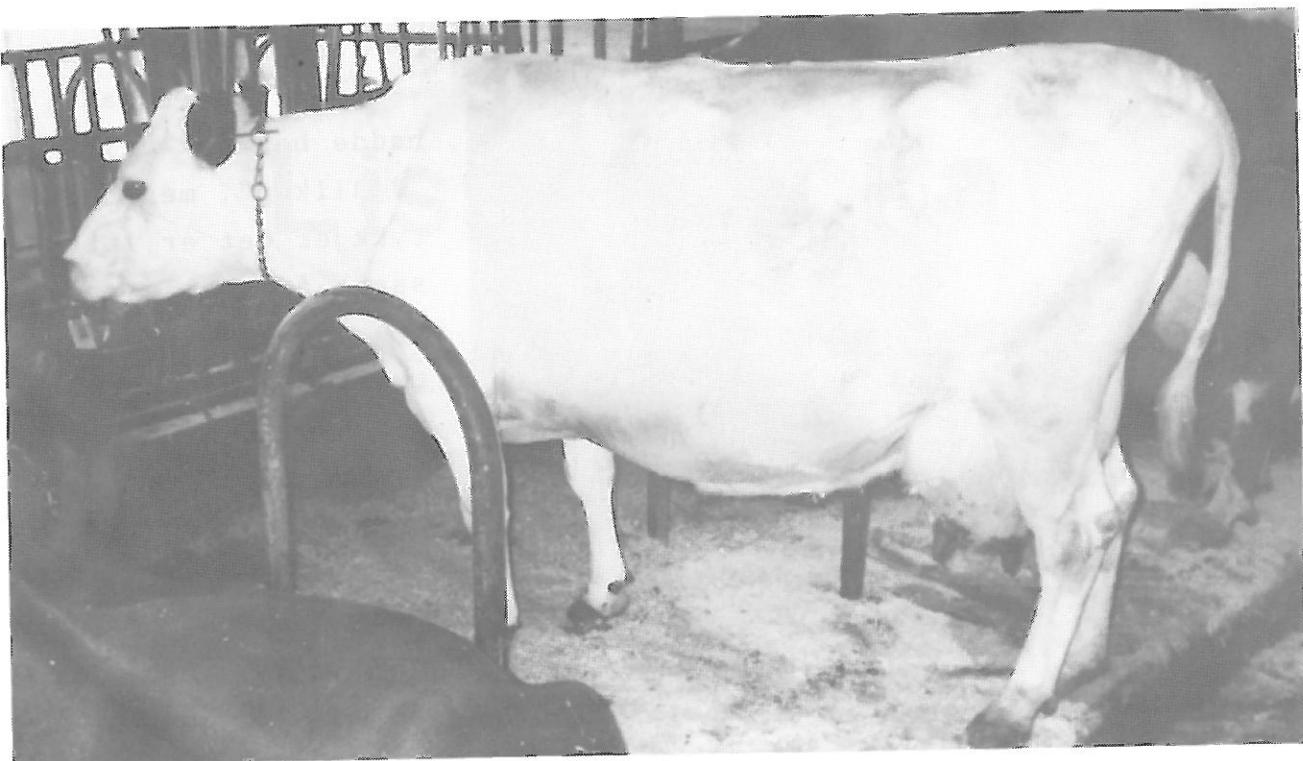
Fjøsstellet var slett ikkje overmekanisert og sjølv om far til Karl Gustav, Olle og ein kamerat av han, Urban var med i fjøset, tok stellet ca 4 timer både morgen og kveld. All føring foregjekk manuelt, med trillebår og gaffel. Men dei tok seg tid, og stres- sa ikkje for å bli ferdige i fjøset.

Juret til 10 år gamle 50 Henny er verdt ein nærrare kikk!

Henny har ein 7-års middel- avdrått på; 4996 - 6,0 - 4,0

Om Karl Gustav skulle velge mellom rasane, hadde han nok valt "Fjällkon", men han tykkjer det er interessant å ha alle rasane, og har ikkje tenkt å slutte med nokon av dei. Og som han seier; skal han først ha ein rase, så må han helst ha minst 4-5 kyr av han, elles så er det lett at rasen går ut. No var det jo likevel SKB-dyra som var aller mest interessante for oss.

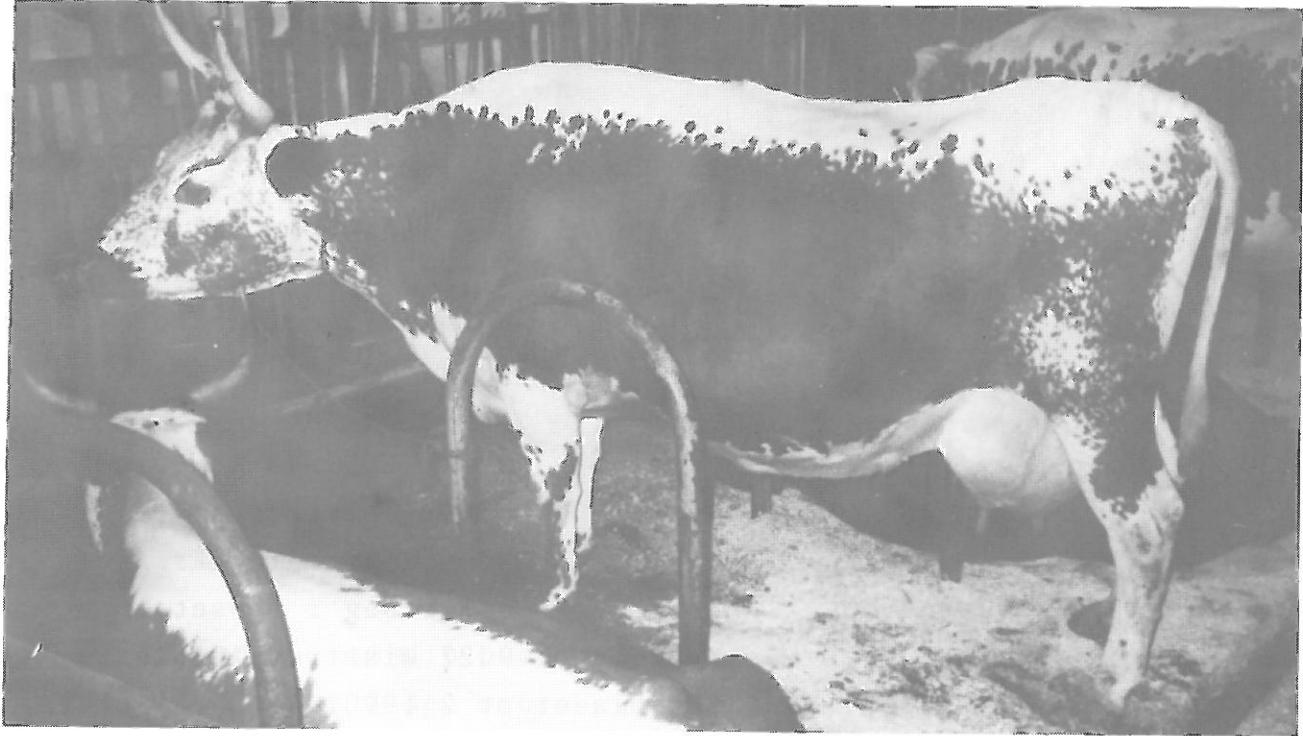
236 Druva etter 723 Figer (morfars til 9055 Hopp)
4 års middelavdrått: 6250 - 4,6 - 3,4.

Kyrne på Lisselbäcka får allsidig foring. det blir bruks både silo og høy, valsa bygg, proteinkonsentrat, betfor (restar av sukkerbeter brukte til sukkerproduksjon) og mineralnæring. Avdråtten låg i 1990 på jamt 5000 kilo mjølk i snitt for heile buskapen. Det er SKB-kyrne som i snitt mjølkar best, men fleire av dei andre rasane kan også vise til gode resultat. Vi kan for eksempel nemne ei lita, brungul Fjordfeku som i fjar mjølka 7000 kilo, noko Karl Gustav sjølv meiner er eit fantastisk godt resultat. Middelavdråtten var høgare for nokre år sidan, men Karl gustav har no sett eit "tak" på kraftforet på 7-8 kilo, og meiner at han har like mykje

att, sjølv om kyrne ikkje mjølkar så mykje. fruktbarheita er god og da vi var der, hadde han ikkje hatt dyrlege besök sia før jul, og det er bra til å vere ein buskap med over 40 mjølkekyr.

Karl Gustav og liv Torill diskuterer ku!

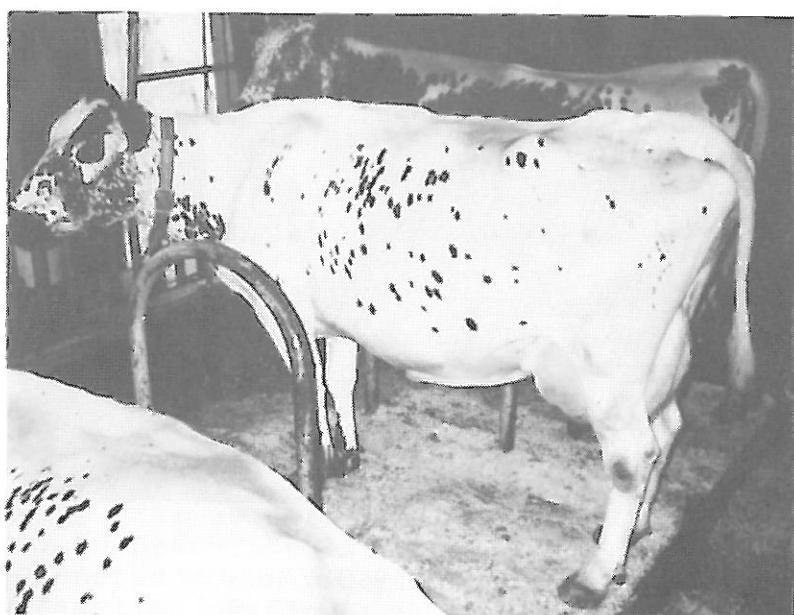

Ei av Karl Gustavs mange vakre telemarkkyr. mor til denne kua var ei av dei beste kyrne han nokon gong har hatt, og mjølka over 10.000 kilo eit år.

Karl Gustav driv 700 mål jord. Noko heime på lisselbäcka, noko på setra ved Grüneberg og noko blir leigd. Det blir dyrka bygg på 100 av måla og resten er eng og beite.

Lisselbäcka er ein av dei uhyre få gardane i Sverige som driv med setring. Kvart år, først på juni, blir buskapen flytta opp til Grünebergs fäbodar eit par mil frå garden. Dei fleste kyrne er haustbere, så om sommaren er det berre litt mjølk.

I avlen på garden blir det nytta både semin og gardsokse.

Karl Gustav meiner at fleire burde bruke noko eigen okse, slik at ein får brukt så mange oksar som mogleg i avlen.

Ei dotter etter SKB-oksen 708 Bill, som også har vore brukta her i landet. (9030 Bill, Far til 9044 Havdal og 9045 Vindøl)

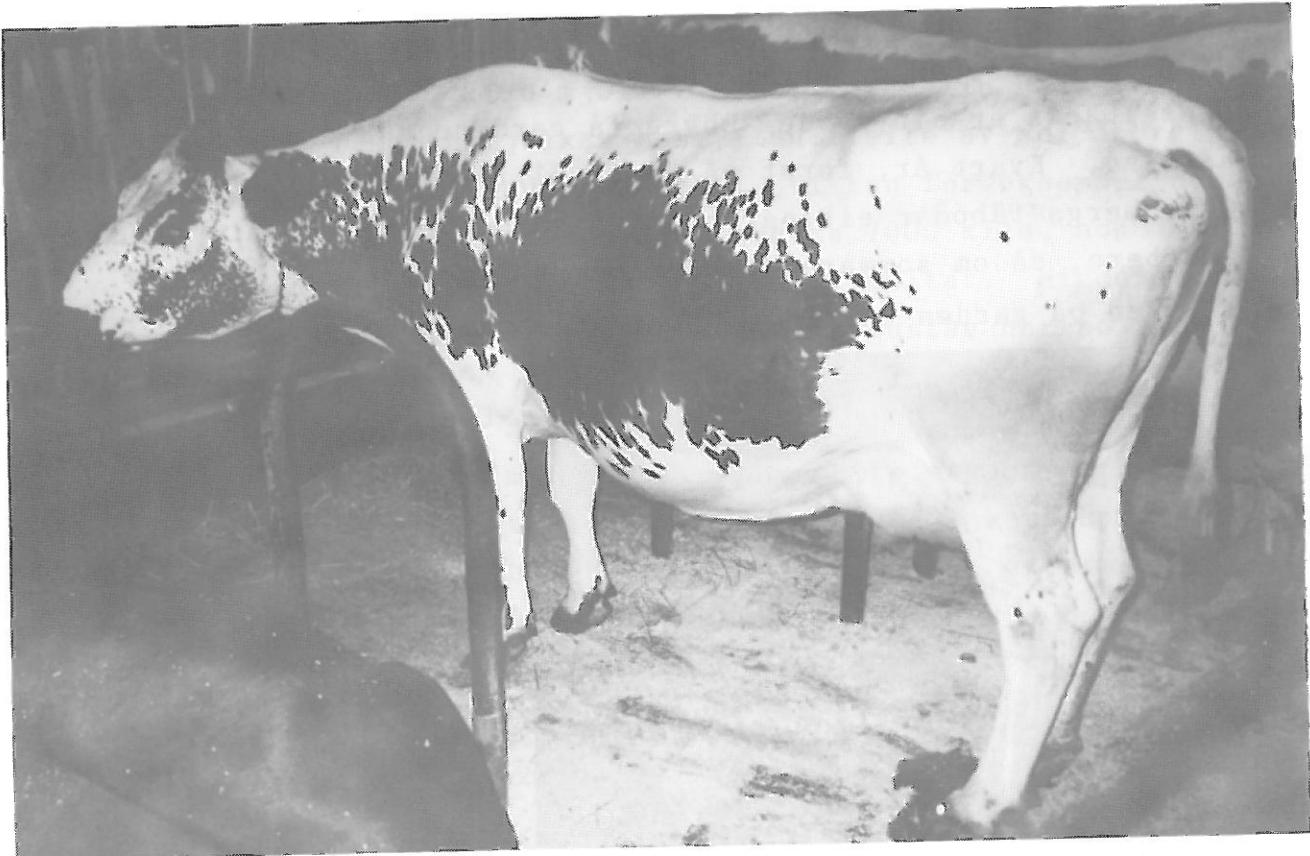

"Nina" etter Karl Gustavs
meining den vakraste SKB-
kua på fjøset.
Far: 6659 Jo Moen.

For fleire av dei norske
rasane har ikkje Karl
Gustav fått importere sæd,
og er difor nøydd til å
bruke gardsokse.

Oksen 6659 Jo Moen som
han kjøpte frå Bjarne
Moen i Vindøla har 5 døtre
etter seg i fjøset.

Fine kyr med gode jur! Jo Moen var etter 9022 Wikstrøm, og ikkje
8985 jo Langen som vi skreiv i STN-bladet nr 2 1990. Den SKB-oksen
han har no, er etter 786 Maro (STN 9049). Ein stor branne av ein
stut var det som stod på enden av eine kurekka, men i følge Urban
så var han snill som eit lam. Oxen er no over 2 år gammal og
Karl Gustav har planar om å selge han til Skåne som avlsokse.

"Sippa", vakker ku etter 94 Sippa og 6659 Jo Moen.

94 Sippa,
Avdrått 1990: 6345-4, 5-3, 7

No var det ikkje berre kyr som fanst av husdyr på Lisselbäcka. På tunet vagga eit par ender, og rundt om på garden fanst skånegås, bronsekalkun og eit tital forskjellige hønerasar. I eit hus for seg sjølv gjekk 300 kjuklingar, og eit

par dagar før vi kom dit hadde Karl Gustav lagt inn 1600 egg av forskjellige rasar i den store rugemaskina. Dette med fjørfe er ein hobby som Karl Gustav har hatt i mange år. At han får avsetnad på kjuklingane sine er i alle fall sikkert. Berre i løpet av den tida vi var der, var det mange innom og kjøpte og bestillte.

I tillegg var det 4 hundar på garden. Ei norsk buhundtispe som nyleg hadde fått 2 kvalpar og ein liten terrier. Også den oprinnneleg norsk.

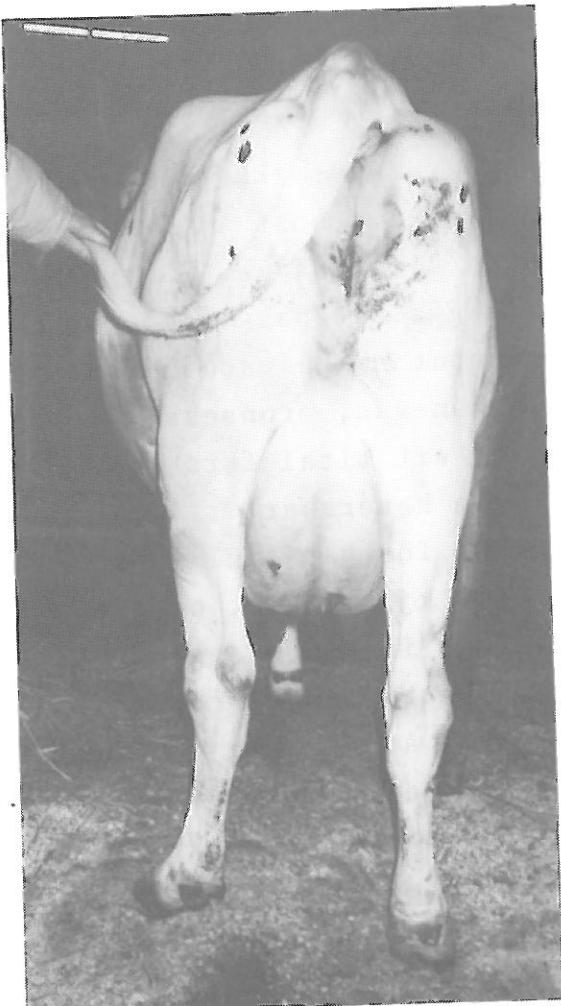
På kvelden viste Karl Gustav fram nokre av dei videofilmane som han har teke både i Noreg og Sverige på sine turar for å sjå på og kjøpe kyr. Mellom anna fekk vi sjå optak frå ein veglaus gard i Sverige der dei hadde SKB-kyr. Buskapen på garden var gammal, innavla og av lokalt opphav. Der hadde Karl Gustav vore og kjøpt inn ein oksekalv som det skulle tappast sæd av for bevaring.

Kyrne på garden blei handmjølka og fôringsmåten var gamaldags.

Mellom anna fekk kyrne
bjørkeris som tilskott.
Det var rart å sjå når
tommelfingertjukke
bjørkegreiner gjekk
ned på høgkant!
Optaket var gjort på
ettervinteren i år!

"Henny", ei av døtrene
til 50 Henny. Det stod
5 generasjonar av denne
kufamilien på fjøset.

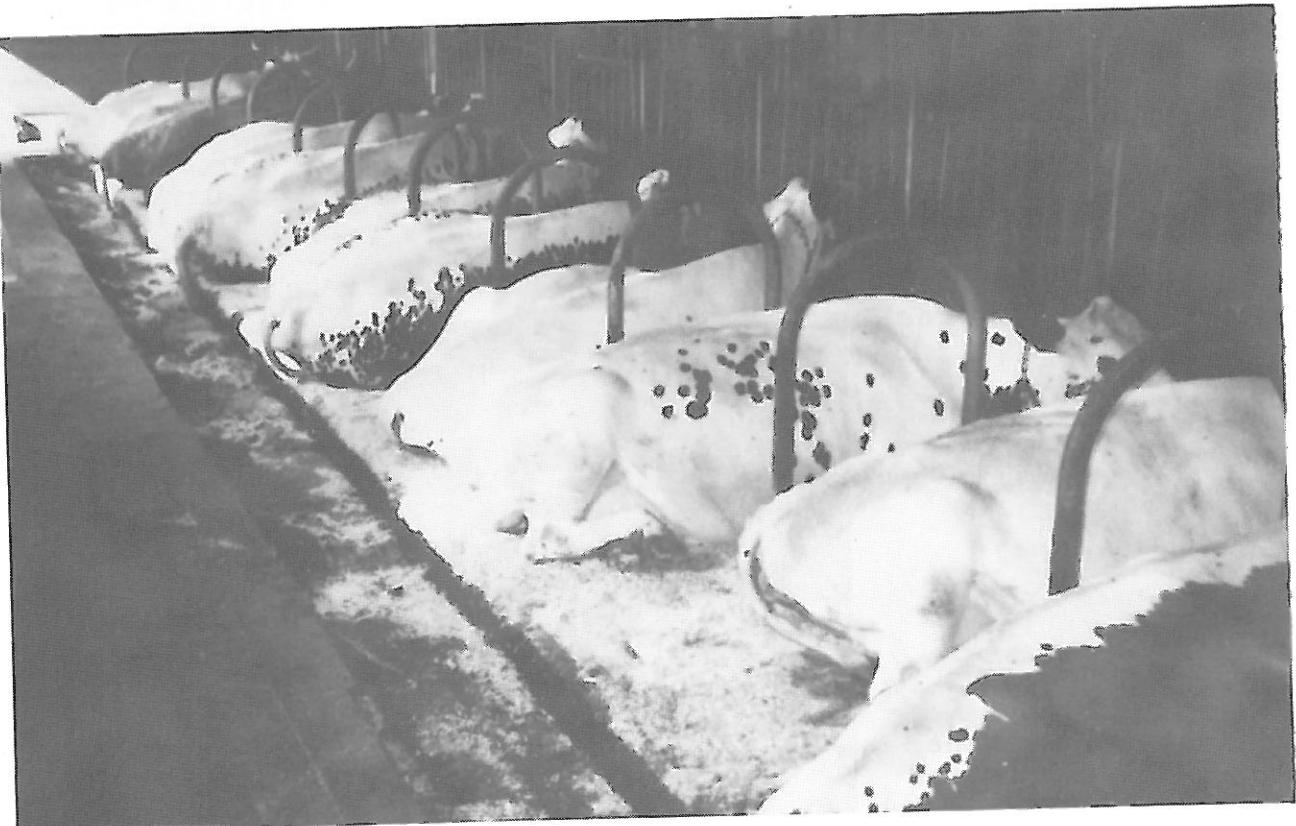
På SKB-kyrne var jurformer som dette snarare regelen enn unntaket!

Før vi reiste frå Orsa fekk vi vere med opp til setra og sjå på alle dei vakre gamle tømmerhusa der. Det var tydeleg at Karl Gustav gledde seg til å flytte buskaper opp dit, og den velhaldne setra bar da også preg av den store interessa og alt arbeidet som blir lagt ned.

Vi reiste heim frå Orsa mette på inntrykk og med fullt av uttekne filmar frå fotoapparatet. Takk til Karl Gustav, Matty, Olle og Urban for all gjestfriheit og for at vi fekk lov til å forstyrre i arbeidet. Det siste vi gjorde før vi reiste, var å love;

Vi kjem att!

Liv Torill, Leif og Atle. April 91.

INFORMASJONSBROSJYRE FOR STN

Avslaget har planar om å lage ein informasjonsbrosjyre for STN. Det vi manglar for å få til ein slik brosjyre er gode foto-grafi. Vi vil difor opfordre alle våre medlemmar/lesarar om å ta mange STN-bilete denne sommaren, og sende kopi av dei beste til avslaget. Bileta bør vere i høgdeformat, og vi vil av trykkingsmessige årsakar helst ha lysbilete (dias), men vanlege papirbilete går også. Kun fargefoto.

Her er nokre "tema" som de kan ha i tankane når de fotograferer:

- * Portrett av STN-ku
- * STN-kyr i utmarksbeite/ Seterbeite
- * STN i moderne miljø
- * Okse
- * Kalv/ Ku med kalv
- * Pent oppstilt (mørnstra) ku

Vi håpar at mange vil vere med å ta fotografi til STN-brosjyren. Vi har sett fristen for innsending til 1.november 1991. Alle bilete blir å sende til Amund Wormstrand 2263 BRANDVAL.

ALTERNATIV BEHANDLING AV MASTITT

Høyrer du til dei som ikkje likar å bruka penicilin, ikkje synes det hjelper alltid, eller kanskje du synes det vert for dyrt og, med all mjølka du ikkje får levert? Ein del bønder har etter kvart gått over til å bruka eit homeopatisk middel (D30) ved høgt celletal og kronisk mastitt, og med godt resultat. Dei som leverer økologisk mjølk får ikkje leveare før det har gått 10 døgn etter penicilinbehandling, så det seier seg sjølv at dei ser seg om etter alternativ. Midla er å få kjøpte på apotek, eller så tek dei opp bestilling. Ikkje er dei så dyre i bruk, og dessutan kan du levera mjølka frå dei friske jurkjertlane heile tida.

Til massering: Varmt grønsåpevatn, Heliomynte (frå Landbrukskjemi) kan kanskje kjøpast gjennom meieriet ditt?, Alfasept peppermynteliniment (Alfa Laval). Kvit kamferolje (apotekvare) er effektivt og rimelegare enn Heliomynte og Alfasept. Men det er sterkt, så juret kan bli sårt om ikkje oljen blir massert godt nok inn.

Ved kronisk mastitt/ høgt celletal: Silicea (D30). dette er eit homeopatisk middel. 10 kuler i ei flaske lunka vatn fordelt på 3 gonger den dagen. Gjenta behandlinga annakvar dag i minst ei veke. Dette løyser opp klumper i juret.

Ved akutt mastitt: Ecinalan (uttrekk av solsikke). 100 dråpar i ei flaske lunka vatn minst 4 gongar dagleg. I byrjinga kvar andre time. Det er viktig å byrja behandlinga tidleg nok. Kombinér med hyppig utmjølking og massasje.

Ei verdifull alsku av STN kan kanskje få forlenga livet med fleire år på dette viset, og det er av stor verdi for rasen. Hugs at det er viktig at all behandling varar lenge nok!

SÆTERBESØK I SOMMER ?

På årsmøtet i 1991 snakket vi om muligheter for å besøke hverandre. Det ble argumentert for og imot adresselister i bladet. Konklusjonen ble vel at de som ville ha besøk kunne melde seg.

Jeg melder med glede. Jeg er på sætra fra St Hans til slutten av august. Sæterdriften er gammeldags, med ysting og kjerning. Jeg har 18 geiter, 3 kyr, 3 kviger og 4 kalver.

Har dere med sovepose, er det alltid plass til overnatting. Sætra er å finne i NAF's kartbok. Osen, vest for Trysil, er nærmeste tettsted. Sæterveien går ca 6 km østover fra hovedveien 25 km nord for Osen. (postkasse ved hovedveien)

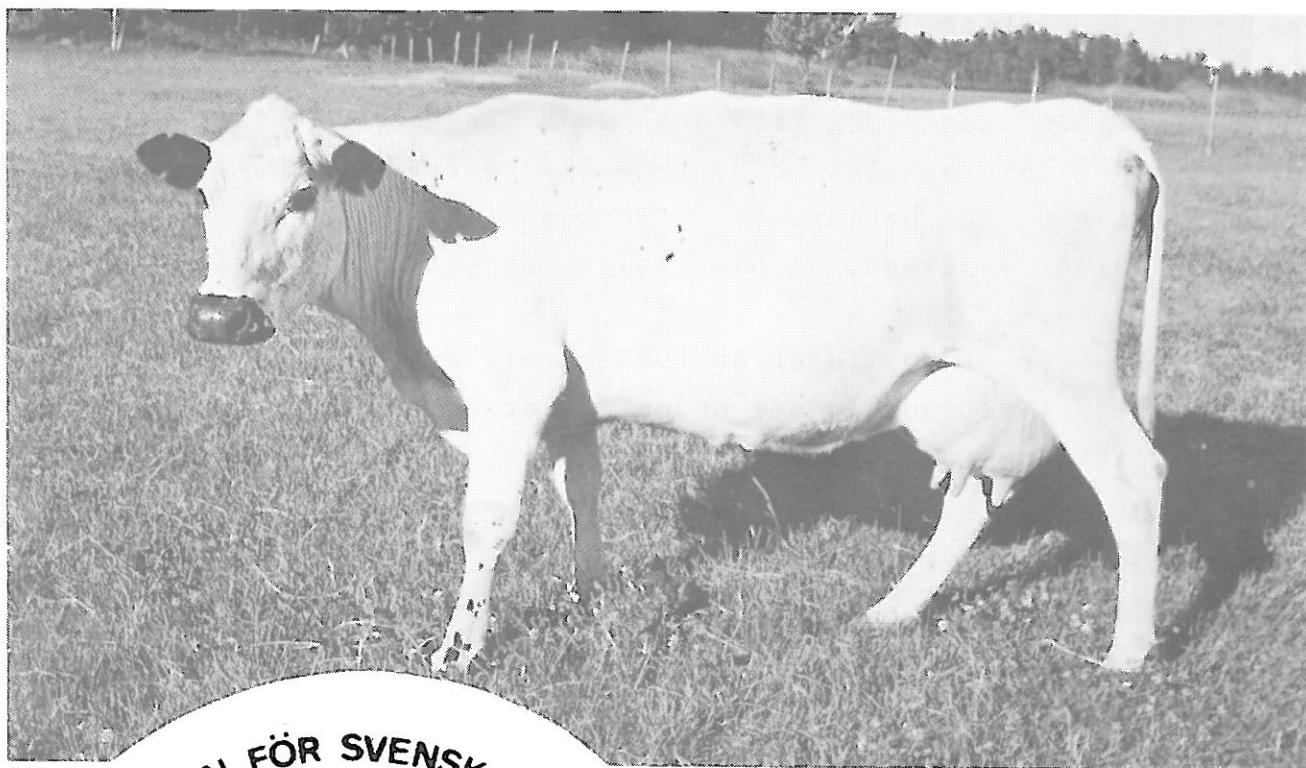
Velkommen til å se røroskua i sitt "rette" element!

Vennlig hilsen: Christian Saxlund, Øverbekken sæter
Osdalen, 2460 OSEN.

* KLISTREMERKER OG POSTKORT ? *

Frå avlslagets medlemmar har det kome forslag om at vi kunne prøve å få laga klistremerker og postkort med STN-motiv. Dette er framleis berre på idéstadiet og vi vil gjerne ha forslag til motiv og utforming av klistremerke. Om nokon har, eller kan tenkje seg å ta fotografi med vakre STN-motiv som kan egne seg som postkort, er vi også interessert i det!

Tykkjer du dette er ein god ide for å gjere reklame for STN-kua, og har forslag å kome med så send dei til STN-Bladet eller sekretætren i avlslaget.

Ko av Svensk Kullig Boskap (SKB).
Vanligast förekommande i de nordligaste
länen men har under 1970-talet ökat sin
utbredning till övriga delar av Sverige.
Avelsföreningen för SKB har adress:
Rossö Gård, 870 52 Nyland
Tel. 0612-226 15.

Eksempel på klistremerke og postkort med SKB-kyr.
Noko slikt skulle vel vi også kunne greie å få laga?

Returadresse:
STN-Bladet
v/ Liv Torill Eide
Fortuna
2592 KVIKNE

T-skjorte !

På årsmøtet i 1990 diskuterte vi T-skjorter med STN-motiv. T-skjorten er nå klar, og kan kjøpes av meg. Motivet er godkjent av avslaget, og hele inntekten fra salget går til samme. Den meget gode behandlingen jeg fikk hos Norsk Flagg og Fanefabrikk bidrar til den lave prisen. Skjortene ble levert på rekordtid, og til svært gunstige betingelser. Innkjøpet av skjortene er dekket av salget så langt, så hver solgte skjorte vil nå gi avslaget kr 60,-

Skjortene er hvite, laget av 100% bomull og fåes i størrelsene L og XL. Motivet som du ser nedenfor, er 30 cm høyt, og er trykt på brystet av skjorten.

Priser:

ved kjøp av 1 skjorte:

kr 75,- inkl forsendelse.

ved kjøp av 2 skjorter.

kr 145,- inkl forsendelse.

Ønskes flere enn 2, be om tilbud da porto vil bli dyrere.

Alt salg skjer mot forskuddsbetaling!

Send penger og bestilling

med ANTALL, STØRRELSE,

NAVN og ADRESSE til:

Christian Saxlund

Fritzners gt 18 b

0264 OSLO 2

Telefon: 02 556473

Med vennlig hilsen
Christian Saxlund.

